

GARANCIA

AZ AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY KKV FEJLESZTÉSI MELLÉKLETE A KISTERMELŐK LAPJÁHOZ

KIAKNÁZHATÓ LEHETŐSÉGEK

Hogyan alakul az élelmiszerek pozíciója a nemzetközi piacokon? Milyen a magyar agrárágazat súlya a nemzetgazdaságban és a külkereskedelemben? Miként jellemezhetők a szektor erőforrásai és közgazdasági működési környezete? Mely lépések látszanak szükségesnek a hazai élelmiszer-gazdaságban rejlő potenciál hatásosabb kihasználására? Erről beszélgettünk Dr. Kapronczai Istvánnal az Agrárgazdasági Kutató Intézet főigazgatójával.

Miként alakul az agrártermékek pozíciója a nemzetközi piacokon?

Az Egyesült Államok a világ egyik meghatározó mezőgazdasági termelője és agrárkereskedelmi szereplője. A tőzsdei agrártermékek (például búza, kukorica, cukor, hízósértés, szójaolaj, sertésszár stb.) áralakulásából képzett úgynevezett amerikai CRB élelmiszer-alindex képet mutat a nemzetközi agrárárak változásának tendenciájáról is. Eszerint 2008 után erős ingadozást leírva, de jelentősen emelkedtek az élelmiszerárak. Az élelmiszer stratégiai cikké vált. Ennek több oka van. Egyrészt a spekulációs tőke egyre nagyobb része a tárolható élelmiszerek piacain keres üzleti lehetőséget. Másrészt az indiai és a kínai fogyasztói igény növekvő, meghatározó húzóerőt jelent a megerősödő több százmilliós középréteg kereslete. Harmadrészt egyre több terményt használnak fel alternatív energiák előállítására,

amely többlet keresletet támaszt és árfelhajtó hatással jár. Összegezve, a nemzetközi piacokon

az élelmiszerek szerepe felértékelődött. Ebben a közegben tevékenykedik a komoly termelési potenciállal és viszonylag jó adottságokkal rendelkező hazai élelmiszer-gazdaság.

Milyen mértékben kerülnek kiaknázásra a magyar agrárszektor lehetőségei?

A FAO adatai szerint a világ agrártermelése az elmúlt több mint húsz évben mintegy 35 százalékkal emelkedett, miközben a rendszerváltást követően a magyar agrárágazat termelése - ingadozva ugyan, de kb. 20 százalékos mérséklődést mutat. Ez is jelzi, hogy közel sincsenek kihasználva az élelmiszer-gazdaságunkban rejlő lehetőségek. A nemzetgazdaság egyik meghatározó területéről beszélünk, hiszen nem pusztán a GDP 3,5-4 százalékát előállító mezőgazdaságról

„A nemzetközi piacokon az élelmiszerek szerepe felértékelődött, ebben a közegben tevékenykedik a komoly termelési potenciállal és viszonylag jó adottságokkal rendelkező hazai élelmiszer-gazdaság”

Dr. Kapronczai István

van szó, hanem a mezőgazdaságot, az élelmiszeripart, az agráriumhoz kapcsolódó kereskedelmet, szolgáltatásokat, oktatást, banki tevékenységet felölölő agrobizniszről, amely a teljes GDP 11-12 százalékát állítja elő. Az agrárpotenciál kihasználása egyben azt is jelenti, hogy a jelenleginél nagyobb foglalkoztatási lehetőség is van az ágazatban.

Az ágazat súlyát jelzi a külkereskedelemben betöltött szerepe is. Melyek a főbb jellemzői?

A mezőgazdasági, élelmiszeripari, ital és dohányárúk exportja az utóbbi években az összes kivitel mintegy 7 százalékát tette ki. Az európai uniós csatlakozás után az agrárexport alakulása kifejezetten sikeresnek mondható. Míg 2004-ig 3 milliárd euró körül mozgott az agrárexport, addig 2012-re - lényegében fokozatosan emelkedve - elérte a 8 milliárd eurót. A legutóbbi adatban természetesen megjelenik az árak emelkedésének hatása is, de az évtizedes folyamat azt jelzi, hogy a rendszerváltást követően élelmiszer-gazdaságunk viszonylag jól állt át újabb piacok kiszolgálására. Ezzel együtt a keleti piacok bővítésére való törekvés alapvető érdekünk. De nemcsak a kivitel emelkedett, hanem az agrárium külkereskedelmi többlete is. Az uniós csatlakozás előtti 1-1,5 milliárd eurós színvonalról 2011-ben közel 3 milliárd eurós, 2012-ben pedig 3,5 milliárd euró feletti szintre. Úgy tűnik 2013 első hónapjaiban sem szakadt meg ez a folyamat: mind az export, mind a kivitel nőtt, az eltérő bázis miatt a kiviteli többlet is nagyobb lehet.

Mit mutat az agrár- külkereskedelemben szerkezet?

A hazai élelmiszer-gazdasági export szerkezetét tekintve a gondokra is fel kell hívni a figyelmet. A forgalom három főbb elemből épül fel: mezőgazdasági termékek (például élőállat), az elsődleges feldolgozás termékei (például szalonna- és bőrmentes félsertés), a másodlagos feldolgozás termékei (például téliszalámi). Sajnos az exportunkban igen magas arányt képvisel az első két csoport, a másodlagos feldolgozáson átesett árucikkek 2012-ben az export értékének csak a 30 százalékát tették ki. Ez is a lehetőségeink korlátozott kihasználtságát jelzi, hiszen a másodlagos feldolgozás felé való elmozdulás több munkaerő felhasználását, több hozzáadott érték előállítását, több jövedelmet és adóbevételt is jelentene. Másik oldalról az agrárimport elsősorban a másodlagos feldolgozás termékeiből áll, ami ugyanerre figyelmeztet. Nem élünk megfelelően az élelmiszer feldolgozás adta lehetőségekkel, így munkalehetőséget „viszünk ki” az országból, a feldolgozottabb és magasabb értékű termékeknek a piaci rádiusza is nagyobb lehetne. Kulcsfontosságú tehát a hazai élelmiszer-feldolgozás fejlődésének előmozdítása.

Mi mondható el a magyar mezőgazdaság erőforrásairól?

Magyarország nemzetközi összehasonlításban is viszonylag kedvező helyzetben van a termőföldterület méretét, minőségét és hasznosíthatóságát tekintve. Az utóbbi években többször is előfordul az aszályos időjárás ugyanakkor felhívta a figyelmet a vízgazdálkodás hatékonyságának javítására. Hazánk vízvagyona ugyanis jelentős, de közel sem aknázzuk ki ezt a kincset. Beszédes, hogy az országba befolyó vízmennyiség évi 107 köbkilométer - megjegyzem a Balatonban 2 köbkilométernyi víz található -, az országból kifolyó vízmennyiség pedig évi 114 köbkilométer. Napjainkra az öntözött területek nagysága a múlt század hetvenes éveitől képest a harmadára esett vissza, s az uniós csatlakozás után is mindvégig alacsony szinten alakult. Most mindössze 200 ezer hektárnyi terület rendelkezik vízjogi engedéllyel, de ebből is csupán 70-80 ezer hektáron öntöznek. Hazánkban az öntözött terület az ország területének az 1-2 százalékát teszi ki, az EU-27 átlag viszont 7-8 százalék. Nagy az adósságunk tehát a vízgazdálkodás területén. A klímaváltozás hatására a termelés kitétsége erősödik, így a vízgazdálkodás fejlesztése egyszerre nemzetbiztonsági, ökonómiai és a termékek verseny- és piacképességét megalapozó kérdés. Az öntözésfejlesztésnek természetesen a hatékonyságra is tekintettel kell lennie: nem mindenütt kifizetődő az öntözés. Biztató, hogy az új vízgazdálkodási stratégia kidolgozásra került, s most zajlik a társadalmi vitája.

Hogyan alakultak az agrárberuházások?

A KSH adatai szerint - ha a 2002. évi beruházási volument 100-nak tekintjük - a mezőgazdasági beruházások a 80-as és 100-as szint között mozogtak az azóta eltelt időszakban, kivéve a 2003-as évet (kb. 115-ös szint), amikor az uniós csatlakozás előtt még minél több ilyen célú nemzeti támogatást igyekeztek folyósítani. A beruházási aktivitás - ahogyan az a korábbi évtizedekben is volt - a támogatási rendszer által biztosított forrásokhoz igazodott. A 2007-2013-as időszakban talán túl sok volt a támogatási jogcím, a források elaprózódtak. A beruházások inkább „megoldó jellegűek voltak” (például az állattartó telepek uniós előírásokhoz igazodó korszerűsítése, elmaradt gépbeszerzések pótlása stb.), a támogatott fejlesztések viszonylag ritkán generáltak újabb kapcsolódó beruházásokat.

Milyen kép rajzolódik ki a mezőgazdasági hitelezés területén?

A hitelek döntő hányadát a társas vállalkozások veszik fel. Ezért a rájuk vonatkozó adatok a „teljes kép” is megfelelően jellemzik. A Magyar Nemzeti Bank adatai alapján kitűnik, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások a válság ellenére megőrizték hitelállományukat, amely 2010-ben,

2011-ben és 2012-ben is valamivel 300 milliárd forint felett alakult. Ebben alapvető szerepe van, hogy a vidékfejlesztési támogatások hatására az ágazatban relatíve aktív beruházási tevékenység folyt, illetve az uniós szabályozási és támogatási keretek között az ágazat pénzügyileg stabilabbá vált. Az agrárszektor erősödő szakaszban van, pénzügyi és gazdasági keretei kiszámíthatóvá váltak. Ugyanakkor a mezőgazdasági vállalkozások jó adósnak számítanak, a hitelezés szigorodása dacára a hitelintézetek egyre nagyobb figyelemmel fordulnak az ágazat felé. Ez nem véletlen, hiszen a teljes mezőgazdasági hitelállományból 2010-ben kevesebb, mint 2 százalékot tett ki a lejárt hitelek hányada, amely 2011-ben egy százalék alá süllyedt. Nemzetgazdasági szinten 10 százalék körül alakul ez az adat.

Hogyan alakulhatnak a mezőgazdasági támogatások az előttünk álló években?

Az uniós támogatásoknak is köszönhetően az agrártámogatások 2012-ben elérték a 600 milliárd forintot, s ez a támogatási szint az előttünk álló években is valószínűnek látszik. A 2014-2020-as támogatási periódusban a földalapú támogatás alaptámogatási része várhatóan 145-146 euró/hektár mértéket ér el, ezen túl 77-78 euró/hektáros „zöldítési” támogatás valószínű. A vidékfejlesztési támogatás valamelyest mérséklődik.

Milyen prioritások érvényesítése látszik célszerűnek az ágazat középtávú fejlődésében?

Alapvető az élelmiszer-gazdaságunkban rejlő potenciál hatékony kihasználása. Ezért a 2014-2020-as periódusban nagyobb szerepet kell kapnia a több hozzáadott értéket, magasabb foglalkoztatást és jövedelmet biztosító élelmiszerfeldolgozás fejlesztésének. Az elmúlt tíz évben az élelmiszeripari termelés volumene közel 20 százalékkal esett vissza. Az ágazat jegyzett tőkéje kb. 40 százalékkal csökkent, elsősorban a külföldi befektetők aktivitásának mérséklődése miatt, amelyet a hazai tőke csak részben tudott ellensúlyozni. Tisztában kell persze lenni a fejlesztési lehetőségek korlátaival, a feldolgozás ma inkább nemzetközi láncokba kapcsolódott be, a regionális (helyi) irányultságú élelmiszeripari fejlesztés más megoldásokat követel.

Érdemes erőfeszítéseket tenni a mezőgazdaság termelési szerkezetének átalakítására. Az állattenyésztés súlya a mezőgazdasági bruttó kibocsátásból a tíz évvel ezelőtti 50-ről 33 százalékra esett vissza. Ezt a hányadot növelni kellene, mert a növénytermesztés egyre kockázatosabb, az állattenyésztés viszont kiegyensúlyozó szerepet tud betölteni a gazdálkodásban. Fontos az öntözés fejlesztése is, de stratégiailag jól megalapozottnak kell lennie, hogy miként támogassuk ezt a területet. A beruházási támogatásoknak koncentráltabbnak kellene lenniük, és további beruházás generáló szerepükre jobban kellene figyelni.

A TAKARÉKSZÖVETKEZETEK SZEREPE A FINANSZÍROZÁSBAN

A takarékszövetkezetek a hazai bankrendszer 2012. évi 31 500 milliárd forintos mérleg-főösszegéből 1724 milliárd forinttal (5,5 százalékkal) részesedtek.

Az összes bankbetét 10 százalékát (1471 milliárd forint) birtokolták.

A takarékszövetkezetek által kihelyezett 703 milliárd forint hitel a bankszektor teljes hitel-állományának kb. 4 százaléka volt.

A szövetkezeti szektor 10,5 milliárd forintos adózás előtti eredményt ért el, míg a teljes hitelintézeti szektorban 105,5 milliárd forint

veszteség keletkezett. Ez utóbbiban ugyanakkor jelentős szerepe volt a bankokat terhelő eltérő mértékű bankadónak.

A takarékszövetkezetek 2012-ben együttesen átlagosan 130 milliárd forint saját tőkével rendelkeztek.

Ez a hitelintézeti szektor teljes saját tőkéjének kb. a 4 százaléka.

A takarékok átlagos éves tőke megfelelési mutatója mintegy 16 százalékos szinten alakult.

A takarékok mintegy 1800 fiókot tartanak fenn, átlagosan minden második településen jelen vannak. Közel 11.400 főt foglalkoztatnak, ez a bankszektorban dolgozó összes munkavállaló 27 százaléka.

A szövetkezeti hitelintézetek alapvető jellemzője, hogy működési területük földrajzilag viszonylag szűk, jól körülhatárolható.

Átlagosan egy milliárd forintot valamivel meghaladó a saját tőkéjük és 13-14 milliárd forintos az átlagos mérlegfőösszegük.

A takarékszövetkezetek életképessége azt bizonyítja, hogy olyan értékekkel bírnak, amely a bankrendszerben egyedülálló. Az egyik fontos tényező a rendszer viszonylagos zártsága.

A helyi megtakarításokból helyi ügyfélkör számára történik a finanszírozás. Ugyanebből következik a hatékony lokális kontroll, amely egyfelől közvetlen és azonnali információkat jelent, másfelől pedig gyors közvetett - például az egymással kapcsolatban álló ügyfelektől származó - információkat.

A forráshoz jutás a hiteligénylők számára nem kizárólag fiskális megtérülés alapján lehetséges, a takarékszövetkezetek sokkal több és mélyebb közvetlen információval rendelkeznek ügyfeleikről, mint bármely más pénzügyi szervezet, illetve az együttélésből fakadó mikrotársadalmi körülmények miatt átlagot meghaladó az adósságszolgálati hajlandóság (kényszer).

Ez fordítva is igaz, a szövetkezet tudja, hogy felelősséggel tartozik az ügyfeléért, hiszen ő is a közösség része. Ez a szövetkezeteknél jelenlévő bizalmi tőke.

The advertisement features a photograph of a brown horse running in a field. Overlaid on the image is the text "Széchenyi Agrár kártya 'Jövet-menet'". Below the text is an image of a credit card with the Takarékbank logo and a MasterCard logo. At the bottom of the advertisement is the Magyar Takarékbank logo with the tagline "A HAZAI BANK" and the slogan "Egy mozgásban lévő bank, a mozgásban lévőeknek". A vertical URL "www.magyartakarerek.hu" is visible on the right side of the image.

HAGYOMÁNY ÉS KORSZERŰSÉG

Egy kezdő gazdáknak kiírt pályázat indította el Patkós Lajost a mezőgazdasági vállalkozói pályán. Egyéni vállalkozóként ma egy jól működő családi gazdaság irányítója, társai bizalmából a Mezőtúri Gazdakör elnöke. Akár jelkép is lehetne, hogy a telephelyen egymás mellett áll a magtisztító, tároló korszerű építménye és az a tanya, amelyik egykoron a nagyapja szüleié volt. Hagyomány és korszerűség jegyében él és gazdálkodik.

Előzmények nélkül indult az egyetemét végzett fiatalember önálló gazdálkodása. Talán kitartása, csendes konoksága következtében elkerülte a korra jellemző nagy bukatókat.

- A rendszerváltás után majdnem tíz évvel, 1999-ben indítottam a vállalkozásomat, amikor nyertem az induló agrár-vállalkozók pályázatán. Nem sokan nyertünk a megyében. Én sem bíztam nagyon, hiszen kicsi volt a keret, komolyak a feltételek, nem gondoltam, hogy sikerül. Akkor a mezőhéki Táncsics TSz-ben, illetve a jogutód Mezőhéki Agro Kft-ben fiatalként komoly szakemberek mellett dolgoztam. Említettem a vezetőimnek, hogy egy pályázatot adok be. Bátorítottak, biztattak. Szeptember hetedikéig dolgoztam ott, és nyolcadikán egyéni vállalkozó lettem. Akkor már láttam, mások is látták, hogy bár megpróbálták a szövetkezet átalakítását, de olyan folyamatok indultak el, amelyek következtében szétesik az egykor oly híres gazdaság. A pályázaton egy 10 millió forintos projekttel nyertem, amiből 3,4 millió forint volt a támogatás, amit használt gépek, vetőmag, műtrágya stb. vásárlására lehetett fordítani. Ekkor fejlesztettem a gépparkomat használt gépekkel: T150-es és MTZ traktort, különféle munkagépeket vásároltam. Egy tízhektáros földvásárlás és az egykori tanyánk megváltása is szerepelt a

projektben. Ezt még a nagyapám szülei építették, amit próbáltam felújítani. De már nem lehetett, ám meg akartam tartani, ezért mint szociális helység és raktár funkcionál. Ezután amennyire az erőmből tellett, megpróbáltam minden pályázaton részt venni. A használt gépeimet fokozatosan újra cseréltem. Így ma már a kor színvonalán gépesített gazdaságunk van. 2002 óta családi gazdaságként működünk, de egyéni vállalkozói státuszomat is megtartottam. A családi gazdaság tagjai a feleségem és a gyermekeim. A fiam is elvégezte az egyetemet. Most kezd a családjával egy kisebb gazdaságot kialakítani.

Egy nyertes pályázat esetén is a kezdés a legnehezebb, hiszen az induláshoz pénz kell. Erről az időszakról a következőket mondta Patkós Lajos.

- Én valóban elmondhatom, hogy szinte a semmiből kezdtem. Összesen 3,4 millió forint volt a támogatás, a szüleim felajánlottak tíz hektár földet, a többit az Erste Bank hiteléből fedeztem. A pályázatnak része volt egy hitelprogram is. A banki hitel fedezete a földterület, s maga a projekt volt. Mindez kevés lett volna, ha nem áll a hitel mögött az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány

készíztető kezessége. Sokszor „billegett” a pénzügyi egyensúly - aszályos, belvizes időszakok követték egymást, de az is előfordult, hogy mindkettő volt egy évben -, de mindig kilábalunk a helyzetből.

Mikor következett be a nagyobb áttörés a gazdálkodásában? - kérdeztük a vállalkozót.

Az igazi, nagy fejlesztés időszaka 2002-2003 volt, amikor meghirdették az agrárhitel programot, amelyet a Konzumbank finanszírozott. Ez nagyon jó támogatási konstrukció volt. Ekkor sikerült megvalósítani egy komoly beruházást. Magtárat építettünk. Le tudtam cserélni a régi kombájnt egy új John Deere kombájnrára, vettem egy John Deere traktort és ahhoz több munkagépet. Ez már minőségi fordulatot jelentett. Mindezt 7,01 százalékos kamattal, 50 százalékos kamattámogatás mellett valósíthattuk meg. Utána a Kunszentmárton és Vidéke Takarékszövetkezettől vettem fel hiteleket. Így 2005-től folyamatosan le tudtam cserélni a többi gépet is; gabonavető gépet, növényvédő gépet, permetezőgépet vásároltam. Azt mondhatom, hogy szerencsém volt a bankokkal, különösen a takarékszövetkezettel. A beruházásaimhoz mindig kaptam hitelt, és folyószámlahitellel is a rendelkezésemre állnak. A fedezettség és a biztonság miatt minden esetben igénybe veszem az alapítványi kezességét is. Különösen nagy segítség ez, amikor olyan nagy beruházást valósítunk meg, amihez már komoly hitelre is szükség van. Ezt tapasztaltam meg a legutóbbi, eddigi legnagyobb projekt megvalósításakor. 2008-ban pályáztam egy telephely korszerűsítésre, a „Növénytermesztés létesítményeinek korszerűsítése” címen kiírt pályázat keretében. Uniós EMVA pályázat volt, amelyen 50 százalékos támogatottságot sikerült elérni, 40 százalék volt az alaptámogatás, 10 százalékot pedig a hátrányos térség miatt kaptam. Ez egy igen nagy, 108 millió forintos beruházás volt. Ebben szerepelt tisztító, szárító üzem, magtár építése, térburkolat, úthálózat stb. kialakítása, illetve korszerűsítése. 2008-ban egyrészt anyagi nehézségek miatt nem tudtam elkezdni, másrészt olyan belvizes évek következtek, hogy maga a telep helye is víz alá került. Először egy csatorna-rendszerrel kellett megoldanunk a vízmentesítést.

Ez jelentősen hátráltatta a kezdést. Végül csak 2012-ben tudtam elkezdni az építést. Mivel a 2008-ban tervezett árak 2012-ben már nem voltak reálisak, néhány elemet el kellett hagynunk, mert nem állt rendelkezésre olyan tőke, amivel ellensúlyozni tudtuk volna az áremelkedést. Például a szárítóüzem létesíté-

„Mindez kevés lett volna, ha nem áll a hitel mögött az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készíztető kezessége.”

Patkós Lajos

se a pályázat írása idején 20 millióba került volna, most már 34 millió kellett volna hozzá. Ezért kihagytuk, de így is működőképes a telep. A projekt megvalósításához is a takarékszövetkezet adott 35 millió forintos hitelt, az alapítvány készfizető kezessége mellett. Ezzel régi vágyam teljesült: tavaly november végéig sikerült befejezni, és december végéig elszámolni a fejlesztést.

Hogyan sikerült a földterületet növelni? Bérel, vagy vásárol?

- A földet önerőből fokozatosan vásárolok. Az induláskori 10 hektár saját föld mára 125 hektárra növekedett, emellett 175 hektárt bérelek. Mindig a korábban bérelt területek közül vásárolok meg azt, amit felkínálnak.

Sajnos ennek az a hátránya, hogy a terület több tagban van Mezőtúr, Mezőhék és Kétpó határaitban. A nagy távolság nagy költséget is jelent. A legnagyobb távolság 25 km két földdarab között, de nem lehet földcserékkel összevonni. Ez másoknak is gond, sokan dolgoznak ilyen szétszabdalt területeken. Tagosítással meg kellene oldani a tömbösítést, de alig látok rá esélyt. A gazdakör elnökeként ismerem a gazdákat, nagyon nehéz, illetve nem is lehet őket rávenni a földcserére, mint ahogyan nehéz kialakítani az ésszerű összefogást is. Az évtizedes, évszázados beidegződések, rossz tapasztalatok működnek.

Az Ön által vezetett jó hírű gazdakör egyik feladata lehet az ilyen beidegződések oldása, első lépésként például a közös beszerzések és értékesítés elfogadtatásával.

- Az első lépéseknél tartunk. Úgy működünk, hogy felmérjük például kinek-kinek mennyi műtrágyára van szüksége, és egyben vásároljuk meg. Öt kamionnál már jelentős árengedményt kapunk. Értékesítésnél a komolyabb kapcsolatokkal rendelkező gazdák segítenek a kisebbeknek, az ő ajánlásaira jutnak el a

kereskedőhöz a kisebbek. A kereskedő cég külön tárgyal mindenkivel, de a minősítés függvényében ugyanazt az árat fizeti a kisebbeknek is, mint a nagyobbaknak. Általában egyféle vetőmagot szerzünk be, így egységes árut állítunk elő.

Egy alföldi tanya valamikor elképzelhetetlen volt állat nélkül. Most viszont a legtöbben csak a kevesebb gonddal járó növénytermesztést vállalják. Tart-e, vagy tervez-e állatot tartani? - kérdeztük Patkós Lajostól.

- Állatunk mindig volt. Most is van sertés és juh. Tavaly és idén regisztrálták a juhállományunkat, bár csupán néhány anyát tartunk. Sertéssel mindig foglalkoztunk. Amikor még a térszben dolgoztam, a klasszikus háztáji tevékenység formájában hízlaltam sertéseket. Abból volt forgótőkénk. A házuknál, az apósomnál és a tanyán is tartottam sertést. Minden zugban röfögött egy-két malac. Akkor évi 80-100 sertést is le tudtam adni. Így indultam

az egyetem után. Mára nálunk is lecsökkent a sertéstartás, főleg a családi szükségletre hízlalunk, bár az utóbbi egy-két évben változott a helyzet, s lehet, hogy fejlesztem ezt a tevékenységet. Egy újfajta értékesítési megoldásban látok jó lehetőséget, nevezetesen a helyi értékesítésben. Több mezőtúri család vásárol tőlem egész, vagy félsertést. Kijönnek a tanyára, megnézik, kiválasztják a hízót, amit a kívánalmak szerint levágva házhoz szállítok, és ott a család feldolgozza. Úgy látom, hogy 20-30 sertés értékesítését tudom így megoldani, később ez a szám növelhető, mert egyre többen érdeklődnek. Szerintem komoly jövője van a helyi értékesítésnek, mert a boltokban kapható nagyüzemi sertések húsa nincs olyan jó minőségű, mint a háztáji körülmények között nevelt sertéseké, egyre többen keresik a természetes körülmények között tartott állatokat.

A jövőről szólva, a gazdaság méretének tartását tervezi Patkós Lajos.

- Most úgy érzem, hogy a telephely és a géppark korszerűsítésével eljutottam arra a szintre, amikor a gazdaság mérete megfelelő, nem akarom tovább növelni. Egy területen látok még előrelépést. Mint korábban mondtam, a terület nagyon kitett az időjárásnak, biztonságot csak az öntözés adhat. A Békésszent-andrás - Mezőtúr - Túrkeve vonal az ország legcsapadékszegényebb vidéke, ami nagyban veszélyezteti a gazdálkodást. Jelentős területünk öntözhető lenne, de nincs hozzá technológiánk. Gondolkodom egy esztétető öntöző rendszer kiépítésén.

A ZÖLD INFRA- STRUKTÚRA FEJLESZTÉSE

Az Európai Bizottság 2013 májusában új stratégiát fogadott el, amelynek célja, hogy ösztönözze a környezetbarát (más néven zöld) infrastruktúra használatát, valamint biztosítsa a természeti folyamatok következetes figyelembevételét a területfejlesztésre vonatkozó döntésekben.

A zöld infrastruktúra egy olyan sikeresen kipróbált eszköz, amely a természetet felhasználva nyújt ökológiai, gazdasági és társadalmi előnyöket. Alkalmazása gyakran olcsóbb és tartósabb, mint a hagyományos építőmérnöki megoldások.

Árvízvédelmi infrastruktúra építése helyett például a természetes vizes élőhelyek megóvása oldhatja meg az erős esőzésekkel szembe forduló víztöbblet felszívását.

Avagy a biológiai sokféleségben gazdag parkok, a zöld területek és a ventilációs folyosók enyhíthetik a kánikula negatív hatásait. Az egészségre és a környezetre gyakorolt jótékony hatások mellett a zöld infrastruktúra számos egyéb társadalmi előnnyel is jár: munkahelyeket teremt, vonzóbb városi és vidéki környezetet hoz létre az ott élők és dolgozók számára.

A most elfogadott uniós stratégia középpontjában az alábbiak állnak:

- A zöld infrastruktúra megoldások alkalmazásának előmozdítása a mezőgazdaság, az erdészet, a környezetvédelem, a vízügy, a halászat, a regionális és kohéziós politika területén, továbbá az éghajlatváltozás enyhítése és a hozzá való alkalmazkodás, egyebek mellett a földhasználattal kapcsolatos politikák esetében. Az Európai Bizottság 2013 végéig útmutatót dolgoz ki annak bemutatására, hogy miként lehet a szóban forgó területek 2014 és 2020 közötti fejlesztési politikájában a zöld infrastruktúra szerepét megjeleníteni.
- A kutatások és az információgyűjtés minőségének javítása, a tudásalap megerősítése és a zöld infrastruktúrát támogató innovatív technológiák előmozdítása.
- A zöld infrastrukturális projektek forrászerzési lehetőségeinek javítása - a Bizottság az Európai Beruházási Bankkal együttműködésben 2014-ig finanszírozási eszközt hoz létre a zöld infrastrukturális projektek támogatása érdekében.

KÖZEL 10 MILLIÁRD FORINT TÁMOGATÁS KIFIZETÉSE

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) 2013. április végén megkezdte a zöldség, gyümölcs, dohány szerkezetátalakítási, a héjas gyümölcsűk nemzeti, valamint a különleges rizstámogatás utalását. Valamennyi jogcím tekintetében a 2012-ben kérelmezett, s 2013-ban esedékes kifizetések folyósítása indult meg.

A zöldség, gyümölcs, dohány szerkezetátalakítási támogatás keretében csaknem 9,5 milliárd forintot kap az a 2300 gazdálkodó, amelynek 2012. évi területalapú támogatási kérelmét az MVH jóváhagyta, és a jogszabályban foglalt feltételeket teljesítette.

A héjas gyümölcsűk nemzeti támogatása keretében mintegy 98 millió forintos összeget utal az MVH mintegy 1500 termelőnek.

A különleges rizstámogatás esetében pedig, hozzávetőlegesen 60 igénylést benyújtó rizstermesztő jut hozzá közel 370 millió forintos támogatáshoz. Az egy hektárra jutó támogatási összeg 116 ezer forint.

Mindhárom jogcím esetében a kérelmek kifizetése és lezárása folyamatosan történik, s legkésőbb 2013. június 30-ig fejeződik be.

**AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY**

A vidékért kezesskedünk

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány valamennyi vidéki kis- és közepes vállalkozás, családi gazdálkodó, őstermelő, számára nyújt készfizető kezességet, melyet az Alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézmények igényelhetnek a belföldi vállalkozással kötött szerződésükhöz.

Alapítványi kezesség funkciói

- hitelképesség növelése
- hitelhez jutási feltételek javítása
- pénzügyi életképesség biztosítása

Alapítvány készfizető kezessége igényelhető

- Kölcsön/hitel-
- Bankgarancia-
- Lízing-
- Faktoring szerződéshez

Kezességvállalás kondíciói

- Kezességvállalás mértéke: 20-80 százalék
- Futamidő: minimum 91 nap, maximum 25 év
- A díjakat az alapítvány Üzletszabályzatának Hirdetménye tartalmazza

1054 Budapest
Bajcsy-Zsilinszky út 42-46.
1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760
Telefax: (36 1) 373 8465
E-mail: office@avhga.hu
Honlap: www.avhga.hu

A K+F TEVÉKENYSÉG TÁMOGATÁSA AZ AGRÁR-, ÉLELMISZERIPARBAN

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból (KTIA) nyújtott (AGRPIAC 13 kódszámú) támogatás célja a kutatás-fejlesztési és innovációs aktivitás, és a vállalati-kutatóhelyi együttműködés növelése az Új Széchenyi Tervben meghatározott célkitűzésekkel összhangban. A pályázat keretében olyan kutatás-fejlesztési tevékenységek kerülnek támogatásra, amelyek a későbbi ipari hasznosítás szempontjából jelentős szellemi hozzáadott értéket tartalmazó új, tudományos ismeretek bővülését vagy agrár-élelmiszeripari termékek, szolgáltatások, technológiák, illetve ezek prototípusainak kifejlesztését eredményezik. A pályázat nem támogatja termelő kapacitás, termelésbővítő beruházás létrehozását.

A pályázatban szereplő kutatásfejlesztési tevékenységgel, projekttel szembeni elvárások az alábbiak:

- A projekt agrár- vagy élelmiszeripari szakterületen valósul meg.
- A projektben kifejleszteni kívánt termék, szolgáltatás, technológia vagy prototípus jelentős tudományos vagy műszaki újdonságtartalommal rendelkezik.
- A projektben megcélzott termék, szolgáltatás, technológia középtávon üzletileg hasznosíthatóvá válik.

Ugyanakkor az is elvárás, hogy

- a tervezett kutatás-fejlesztési tevékenység eredményeként nemzetgazdaságilag kiemelt

jelentőségű és korszerű, magas hozzáadott értéket képviselő piacképessé váló agrár-élelmiszeripari termékek, eljárások és szolgáltatások kerülnek létrehozásra;

- új tudományos eredmények, szellemi alkotások szülessenek meg és
- új K+F munkahelyek jöjnek létre.

A KTIA terhére a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség a pályázaton eredményesen szereplő pályázók számára 2013-ban 4 milliárd forintot vissza nem térítendő támogatást biztosít. Az igényelhető támogatás összege minimum 40 millió, maximum 1,5 milliárd forint. Az elnyerhető támogatás mértéke pályázónként (kisvállalkozás, középvállalkozás, nagyvállalkozás) és kutatási kategóriánként az elszámolható költségek más-más százaléka lehet. Az elszámolható költségek közé tartoznak a személyi jellegű költségek, az igénybe vett szolgáltatások költségei, az anyagköltség, az eszközbeszerzés és az immateriális javak.

A pályázaton gazdasági társaságok, szervezetek vehetnek részt. A konstrukció konzorciumi formában is pályázható. Ez esetben a konzorcium tagjai lehetnek költségvetési szervek, költségvetési szervek jogi személyiséggel rendelkező intézményei, amennyiben azok kutatóhelynek minősülnek; továbbá jogi személyiséggel rendelkező non-profit szervezetek, amennyiben kutatás-fejlesztést végző non-profit gazdasági társaságnak, közala-

pítványnak vagy egyházi felsőoktatási intézménynek minősülnek.

Kizárólag olyan projekt támogatható, amely rendelkezik a vidékfejlesztési miniszter támogató nyilatkozatával, valamint a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának minősítő határozatával. A pályázónak kötelezően vállalnia kell kutatás-fejlesztési létszámának fenntartását, a piacra vitel megalapozását (például marketing- és üzleti terv elkészítését), az iparjogvédelmi oltalom bejegyzését vagy tesztelt prototípus előállítását, valamint a projekt keretében létrehozott kapacitások fenntartását a projekt befejezését követő 1-3 évig.

KERTÉSZETI GÉPTÁMOGATÁS

A tervek szerint mintegy nyolcmilliárdos keretből indít kertészeti géptámogatási pályázati kiírást a Vidékfejlesztési Minisztérium várhatóan 2013 nyarán.

A vidékfejlesztési tárca elkötelezett a családi, valamint a kis- és közepes gazdaságok támogatása mellett, ennek jegyében készítik elő ezt a pályázati lehetőséget is.

LEADER PROGRAM

A Vidékfejlesztési Minisztérium harmadszor is meghirdette a LEADER Program pályázatait. Most mintegy 30 milliárd forintot támogatás áll rendelkezésre.

A támogatható projektek között van többek között a helyi termékek feldolgozása és piacra juttatása, valamint a megújuló energiaforrások hasznosítása, de támogatható a hátrányos helyzetű munkavállalók képzése, bemutató üzemek létrehozása, továbbá tájházak kialakítása, illetve komplex programok - például a horgászturizmus és a hozzá kapcsolódó projektek - megvalósítása. A támogatási forrásra - annak kimerüléséig - 2013. június 3-tól lehet pályázni.

MEZŐGAZDASÁGI TEVÉKENYSÉG DIVERZIFIKÁLÁSA - MEGEMELT TÁMOGATÁSI KERET

Az 5000-nél kevesebb lakosú, vagy 100 fő/négyzetkilométernél alacsonyabb népsűrűségű településeken élő, működő őstermelők, illetve mezőgazdasági tevékenységet folytató mikro vállalkozások - amelyek éves bruttó árbevétele legfeljebb 2 millió euró, illetve 2011-ben a bruttó árbevételük több mint fele mezőgazdasági tevékenység-

ből származott - 2013. február közepétől 7,8 milliárd forintba pályázhattak tevékenységük diverzifikálására, az agrárágazaton kívüli munkahelyek létrehozására.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 2013. április végén lezárta a pályázatok befogadását. Közel 600 kérelem érkezett

be ugyanis, mintegy 15 milliárd forintos támogatási igénnyel. Az intenzív érdeklődés hatására a Vidékfejlesztési Minisztérium további forrást csoportosított át a diverzifikációs támogatásokra, amelynek összege mintegy 13,5 milliárd forintba emelkedett. Így a támogatási kérelmek döntő hányada elfogadásra kerülhet.

A 2014-2020-AS UNIÓS IDŐSZAK TERVEZÉSE

A 2014-2020 közötti európai uniós költségvetési időszak hazai vidékfejlesztési programjának tervezése 2012-ben elkezdődött.

A programalkotás a vidékfejlesztési miniszter utasítása alapján kialakított tervezési struktúrában, több munkacsoportban és felelősségi szinten zajlik.

A munka támogatására az agrárminisztérium 2012 szeptemberében pályázatot nyújtott be az Új Széchenyi Terv Államreform Operatív Program „Hatásvizsgálatok és stratégiák elkészítése” című pályázati felhívására.

A pályázat sikeres volt, a Vidékfejlesztési Minisztérium 140 millió forintot nyert a 2014-2020-as uniós programozási időszak tervezésének előkészítésére.

A szaktárca az összeget a tervezéshez szorosan kapcsolódó ágazati stratégiák és hatástanulmányok elkészítésére fordítja.

A projekt irányítását, így a kapcsolódó menedzsment feladatok ellátását a Vidékfejlesztési Minisztérium háttérintézménye, a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet végzi.

AZ ÁLLATTARTÓKAT SEGÍTŐ TÁMOGATÁSOK

A Vidékfejlesztési Minisztérium ebben az évben is meghirdette az állattartók rendezett piaci kapcsolatai kialakítása érdekében nyújtott csekély összegű (de minimis) támogatást; az egyes állapotbetegségek megelőzésére, illetve leküzdésére; valamint az állati tetem elszállítási és ártalmatlanítási költségeire fordítható támogatást. A vonatkozó rendeletek a Magyar Közlönyben megjelentek.

A termeltetők de minimis támogatása

A támogatást az állattartókkal termeltetési szerződést kötő és termeltetési előleget biztosító kereskedelmi vállalkozások, az állati terméket feldolgozók és a termelői csoportok igényelhetik. A rendezett piaci kapcsolatok kialakítása érdekében nyújtott de minimis támogatás a vidéki foglalkoztatottság növelését, a termelési szerződések szerepének megerősödését szolgálja, és hozzájárul az állatállomány növekedéséhez. Ezzel a nemzeti hatáskörben nyújtható segítséggel az állattenyésztés szervezettebbé és kiszámíthatóbbá válik. A rendelkezésre álló 2013. évi támogatási keret 50 millió forint.

Támogatás az állapotbetegségek megelőzésére

A különféle állapotbetegségek megelőzését a Vidékfejlesztési Minisztérium ebben az évben összesen 7,8 milliárd forinttal támogatja. A

baromfiágazat 2, az egyéb állatfajok (szarvasmarha, sertés, juh stb.) pedig 5,8 milliárd forintos támogatáshoz juthatnak hozzá. A meghirdetett keret a 2013. évben benyújtott jogos igények kifizetésén felül biztosítja a 2012. évre vonatkozóan benyújtott, de ki nem fizetett jogos igények kielégítésének fedezetét is. Az állategészségügyi ráfordítások egy részét fedező támogatás hozzájárul az állattenyésztés helyzetének javításához, az élelmiszerlánc-biztonság növeléséhez, valamint az ország állategészségügyi pozíciójának megőrzéséhez.

Az állati hulla elszállításának és ártalmatlanításának támogatása

A gazdálkodók 2,9 milliárd forint vissza nem térítendő támogatást kérhetnek az elhullott ló, szamár, öszvér, szarvasmarha, bivaly, sertés, juh, kecske, baromfi, nyúl elszállításakor, ártalmatlanításakor felmerülő költségeik csökkentésére. A keret a 2013. évben benyújtott jogos igények, illetve a 2012. évre vonatkozó, még nem folyósított jogos igények megtérítésére szolgál.

A támogatás hozzájárul az állattartó telepeken keletkező állati hulla ellenőrzött, biztonságos elszállításához és ártalmatlanításához, ennek következtében javul a hazai állattartó telepek egészségügyi biztonsága.

GARANCIA

Az Agrár- Vállalkozási Hítelgarancia Alapítvány időszaki kiadványa, szerkesztéséért felelős az AVHA Kft. (megjelenik az agrárlapok mellékleteként)

Felelős kiadó: dr. Herczegh András | Szerkesztőségi titkár: Molnár Szilvia | Szerkesztőség: 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46. | Telefon: (1) 373 8453 | Zöld szám: (80) 203 760

Fax: (1) 373 8455 | Stúdió: Armadillo Design Kft. 1045 Budapest, Berni u. 1. | Nyomja: Ipress Center Hungary Kft. 2600 Vác, Nádas u. 6., felelős vezető: Lakatos Imre ügyvezető